

გორც ესა იუწყება «სწრაფი ფურცელი» ბ.წ. ხანაშვილის უკვე დათვალვადი ვეტერანის არქივი და დიდ ძალი მასაღა შეფერავების საქართველოს ისტორიისა და განსაკუთრებით საქართველოში კათოლიკეების გავრცელების შესახებ. ხანაშვილის იქვე აღმოჩენილი ერთი ფრანგული წიგნი, რომელშიაც საქართველოს რუსეთთან შეერთების ტრაქტატის თურმე მოყვანილი. ამ ტრაქტატებში დიდძალ რაი უკანონო იწოდებიან ილიანობისა.

ბარკლავი ბატონიბერი «ს. ფურც.»-ის ამას წინა ცნობილ სიმბატრო აკადემიის ეგრედ წოდებულ Academie Julian-ის ყველა განყოფილებაშია მხატვრობის უკანასკნელ საზოგადო კონკურსზედ, სხვათა შორის, მონაწილეობას იღებდა ჩვენი თანამემამულე მხატვარი ალექსანდრე მინდელიშვილიც, რომლის სურათი მეოთხე ღირსების (quatrième mention) იქნა ცნობილი ყველა სურათებში. გრად ბ.წ.ის მრველიშვილის პარიზშივე ქინდაკებას სწავლობს ამ ემად აღზარდა სულტობიერი ი.წ. ნიკოლაძე, რომელიც ჩვენი მიწვევით ილ. ყაზბეგის ბიულეტენს მიცემულს სავსებით დასაფრთხილად. მკლდენ კაცების აზრით, მწერლის სახე მეტად ცხოვრებად არის გამოქანდაკებული.

რკინის გზების მკურნალთა საზოგადო კრების შედეგად მოხდა ილქუაის გზათა მინისტრის წინაშე რომ რკინის გზის ბუნებრივი იფუფისინი სასაღებო იქნას დაარსებული რკინის გზის წყვილი მისამსხურებად უნდა.

ასლის განკარგულების ძალით, ლოკომოტივების დანახა უფროსები იღონებენ დატანონ მატარებლების ის შემსწავნები, რომელთაც დროზედ (მატარებლის წასვლის 2 საათით წინ) განაკახუნს, რომ დალოდები არიან და მისვენებას მსპირობენ.

რუსულ გაზეთს «როსისა» მე-442-ე ნომერში (19 ივლისი) დაბეჭდილია ოლდენ ტენტორების (ანუ

ტეტროვის) წერილი განსვენებული ილია ხონელი შესახებ. წერილის ავტორი, რომელიც განსვენებულთან ერთად «ნოვოე ობოზრენიე»-ს რედაქციში მუშობდა, გაძნობით იგონებს ვარდაცვლდის თანამოძინსა და მის ნიჭს დიდს ქებით იხსენებს.

გზათა სამინისტროს განზრახვა აქვს სახაზინო და კერძო გზებზედ სავადადმოფრებისა და მკურნალთა რიცხვი გაზარდოს.

როგორც შეეატყუო, ზომილას მზარის სოფ. ვეტერინარობაში წილად და სხვ. შეუდგენ ფაქტობათა ჯადმყოფის განხილვა. მთავრობისაგან სავარაო ზომები იქნა აღებული ამ სენის შესახებ.

სამშაბის, 25 ივლისს, პოლიციის პირველ ნაწილის პოქუდმა ბ.წ. იფრეოვმა შეუთვალა ქალაქის გამკლავებას, რომ რაც შეიძლება მალე დაიგეგმოს ქალაქის ქუჩების მშენებლობა და მუშათა რაზმი გადამიბალებას და ქალაქის სავადადმოფრების უკანადახევის გასაქმნად, რადგან ამ უმად იქ ბევრი ხატავა და სხვა უმსაქმრებსა ჰქონდა.

ს. ვარციხე, 22 ივლისი. 20 ივლისს, რაინის სადგურის მასობრივ სიმამრებზედ 15 წელს მშენებლობა (ს. ჭვანჭავაძის მისწავლება) სხვა გასულ და გაუფრთხილებლობას გამოეწეა დასვენება და ნაშრომდნობა. სალონის დამამრებელ ხის ნაწილისათვის დაჭრის მარტსხან გვერდი და ისე დიდა ჭრდობას მიუღია, რომ ქალაქში მოხდა გადამოსტეგნა. ამ დროს, რაინის სადგურადგან მინაგებად ფერშალა ბ.წ.ის ნაგებობა, რომელსაც მასხე და მასხეულ მშენებლობის ნაწილებსა მხედობები, გზკრები და წილი ამოჭრება და დასაქმებული ნაწილი ტანის შესწავლა; თან ურჩევნას მშობლებსათვის, რომ ბავშვი ქუთაისში შეწყვიტოს სასავადადმოფრება. მშობლებს ბავშვს მასხეულ რკინის გზით ქუთაისში წაიყვანს.

ქუეღის კოვას პირველად წემად, მდინარეებსა შესამწებად მოამატეს.

ილია ხონელის გზების დასახლება

ხეთმაბას, 20 ივლისს, დ. ხონში დასაფლავების ზღვრის ცხელი ილია ხონელი (მატროქი). დასაფლავების აუარებული ხალხი დასწრო, როგორც მკითხველებში უწყობა, ილია ხონელი გარდაიცვალა ქ. სოხუმში, 13 ივლისს, იქედან მიკვლავებულს გვამი დაბახონში 15 ივლისს მოასვენეს. გზაში, სადაც შეიძლება, შემოსილი მრველური და საზოგადოება გვერდობდა. განსვენების დღეს ხონში ჩამოვიდნენ სხვადასხვა ქალაქების წარმომადგენლები, მღვ. ქ. ტფილისიდან, გორიდან, ქუთაილიდან, ზესტაფონიდან, ქუთაისიდან, ბათუმიდან, ფთილდან და სხ. შშო. ლბების სახელზედ 50 ზად დედუნებში მოვიდა. სხვათა შორის მტკუპე მოვიდა ცნობილ რუს-ბულიცისტის ანთიფეტროვისიანს, რომლის შინაარსი იქვე მოგვცეს:

«დავად უწყობა და ვლიბ ბუღლის გთად მეგობრის, დაუწყობის დღეის განმეგებად. ალექსის გარდაცვალება ერთხანად დასაქმების დატოვება ქართულისა, ასე რუქებისთვისაც. მშვიდობა და განსვენება მისი სულსა და სუკუნო ხსენება მისი კანისს ჩამოჭრდნის და ნიჭის. იმეფობატროვა.»

დემეზები მოვიდა ავრთიე პოამ. ბისა, იფრეოვისა, აკვლისა და «სწრაფი ფურცლის» რედაქციებისგან. მიკვლავებულს გვამი გასვენეს საკუთარ სახლიდან დილის 11 საათზედ წმ. გიორგის ეკლესიაში. დღებუციები მიცარილებულს შემდეგის რიგით მიუძღოდნენ: პირველი რიგში იყვნენ ხონის დედია პრაიმინისი მოწოდების გვირგვინით, მეორე რიგში—ხონის დედია წარმომადგენლები გვირგვინით, სოფ. ივნილის წარმომადგენელი გვირგვინით, ხონის ეპარქიის წარმომადგენელი, ტფილისის ეპარქიის წარმომადგენელი, გორის მეზობლეთა წარმომადგენელი, ქ. ბათუმის, ფთის, ქუთაისის ახალაზობის,

სკიათურის წარმომადგენლები და სხვანი. სულ 30 მდე გვირგვინი იყო გამოგზავნილი. წირვის დროს გლოზობდა სოფლის მოსწავლეთა გუნდი, სამოკლავო სკოლის დასწავლეთა ორტეზობით. გვამი დასაფლავების ხონის წმ. გიორგის ეკლესიის გაღვივდა. დასაფლავების დროს წარმოსტეგეს სიტყვები: მოსწავლეთაში მწერეთლები (წიგნობა ლეკცილიც, ვ. შვილია, სოსიკო მერველიც, ვ. მოღებმე, ვ. ქაჩუივანი, ბარქალიანი, ი. ბახტაძე, უ. შინაშვიდი და მ. სინდემ. მოვეყუს ამითგან ტფილისის ვეტარია წარმომადგენლის სოსიკო მერველიძის სიტყვა:

ძალი ილიკო! შენის ისე უდროად გარდაცვალებათ ელად ნაყრეს ეს მაქვს დამბუღად და გორ გამომთქვამს ის დამე მწუხარება, რომლითაც გარემოცულია შენის დაგვრების გამო მოხდა ჩვენს საშობალოსთან ერთად ნება წამომასწავლენი სავადადმოფრებისა ქუთაისის ქართულის ქართულის ვაჭარია.

დას, მე წარმომავნის ქართულისა გარდაცვალება გვირგვინით საშობალოსთან დატოვებული მოსწავლეთა დატოვებული მოსწავლეთა მისი ქონისა და გარემოს მუდამ შორდაზირ და მათივე გამოძიებელი და აქ ბავ დატოვებული იქნა ხონელი.

შენ იფე, მამო, გუშარიბო ქართულისა, ჩვენის სამშობლოს სიყვარულით გატყუებული, მტკარად და შეუძენილი გარდაცვალება ამოწმებულია გარდაცვალების ქვეყნისათვის და სხვადასხვა.

შენმა ბასრული მჭკრება და ძლიერება გადამა არ იფად არავის მოეფრება და არც შეეფრება თათი უმადიერების წინაშე. გარდაცვალების სიმადიდებ და გრავითობა სიღატაკე სიმამრადს გვას შენეერ გადატყუებულებად. ამთვის გაჭურვის გუშარიბობით და სასუქ აბრძობა იყ, ამ კუთხას გარდაცვალება... შენის მოქმედებთ შენ განსხრდვალა ბავების სიტყვები: კეთის არის, ვინც მათეს ვტრფის და ვთავადება; ვისაც ვერ დასტეგ მტრის იქრო, ვერც მისი მკაცრი ბრძანება,

ილია ხონელის ობიექტის, ვინც დასტეგს მითვის წმინდა სისხლს, მისწავს დატყუებება. მწერეთლებ იყოს ხსენება შენი, ძიარფისა მამუალაშვილი და გულწრფელა მოგაყვავი...

ხმა მანქანების

«იფრის» 158 №-ის გამო
ბჭეთ მაღან ჩეკულებათა ქჭანის საზოგადოებას წმისკულეთა ბრწინებულად «გზილავს». ესთქეთ, რომელმე საზოგადოებას წერილ სხვა ადვილს გადმოყანეს; გამომთება, პ.წ.ა, სკლის მოწერას და სხვა-სხვა მამუალათათათი და ოდი თუქმანი გროვებას,—მომასწავლებენ შერე სადალს ან გახმას, დაინაქნებენ «დუხროვანა მესიასს» და ამოღანს ეფლს რამდენსავე საათის გასწავლობასა ქსანჭვენი. გუჯი არ არის, ამითა ქსურთ თათინითა მსპიარებელს განხრდვლის წმისკულეთ, იქნება გამხმნორთ ვადეც, რომ შექმდებში უფრო მეტა სარგებლობა მოტუნან საზოგადოებას და თავი მურად შეაყვარონ, მჭარმ... და სხვადასხვა ვანს, ეს უკუროიად იფუდა ამასივე სასკლავთ რომ შესაქმ საზოგადო საქმეს მოახმარებს; მაქაღალდა, ტორე ახლავაზობაას განს რუსეთს თუ საშხედაც გარეუმაღლეს სასწავლებლებსა უფადურქას მდგომარებაში ნათადარად გაუჭრებას იყ იფუდა მათ და დასწავლება იდმოყრინან. ამითა ორხანობი გუთადი საქმე გეტუდება; ვერ ერთი ზეტეცი სტ.ქან, ვინც გუღუმი მჭკრთ და, მეორედ, საზოგადო საქმესაც დასწავლებას გაუჭრენ. თუ მანდას და მანც დროს მატრეცხვ საჭიროა, დეკე ვანც ვარს მჭარამ დიდინს წომილებას, ბეგრას მჭარე წომილად დაფლან, ბეგრას და თუ-საქმულ საზოგადოების ნაგებობა რატო ნაკლები იფინან, ოდი თუწინა მჭარე არ დასწავლებ და დასწავლებას ესეც ამავე საზოგადო საქმეს შესწარიან. მასში, განკვეთებით, მეტს სეღეგრეს მჭარეოვლებას იფრდობის უფადა, რადგანაც ენდებენ, რომ მისის წომილებების წყალობათ მოქმს სადადე იქნება მოუღლის აგვრათი და მჭკრულს ერხანდა მანც არის გუჯი გაუბლა,

ტი ასებულებს ეკლესიის სენაკებით. დათვი გარეულები მეტრეცხვით, დახ გარკვევის მთების მნათობს აქაც ამოიღებუფეთა და დაუღვია დიდი დანახის განათლებას.

დმინისთან ხეობა ვიწროვდება, რადგან ერთის მხრიდან მოსწოლია ლეკუების მთა და მეორეს მხრით მთა ლოქისა; თან აქ ხეობა დაღრმადებულა და იმითომ თბილიც, რის გამოც ვენახებიც გაუშენებიათ მცხოვრებთ. არაილოდის კანწოხები თავის სიოს ღმინის დაბან-ბან იწოდებოდა, სიმრავლის გამო გარე მყოფთა სოფელ-დაბათა. ესეც საკმარისად აფრეს სოფლებში, მაგრამ ნაობრები უფრო მეტა, მთელ მოზრეგინის ხეობას უწინ დაბან-ბანის ხეობა ერქვა და ვეუთეროდა კიდევ ეს სახელი, თუ ვიანგარიშებით ამოღენა ნანგრევები მთელის ხეობისას. ძველი დანხისი ცოტა ცალკე სდას აწინდელ სოფელ-დანიისიდან. უფლებათა, მგარამ ფართე და მშენებერი ეკლესიად დღესაც საღად არის. ბეგერი რამ ვამდამდე დაბან-ბანისა და დაბან-ბანის ხეობასაც ძველადგან. დმინის მთევი ხეობისად უფროა უსწანიშნავი იმეფობისად.

ხე-ქალაქი, მხოლოდ თურქმან აქ დი-ქანა ილია. სვიონი მეთვის დროს ოსმალით მოაობრეს საშინლად. აქ მგაღარი ეპისკოპოსი მწვემი ტანირასა, ბოლო ხანებში სიმეგრისისთვის აქ ყველაერთად აშენეს ციხე, რომელიც მტრის დასხმის დროს ჰფარავდა მხოვრებთ. მიანც ქართულობა ამ თოქლერტო აქომების გამო. ხელს მკითრდნიდა მოსულან და სომხებთან ერთად დასახლებულან ნანგრევებზედ. ქვეშში ქართულეთი თათრებთან ერთად დასახლებულან ნანგრევებზედ და მეგობრულადც სტხოვრობენ, სოფლები: კიანეთი, ბალიქები, ეკავრთა, აბულ-ბუქი, ხანირთ, ქიქმები და სხვები დმინის ახლო სულ შერეულად ქართველსა და სომხებს დაუსახლებიათ. 1480 წელს სამცხის თამაშავ ყვარვარემ შორის გაიღო ხმა. ამ დროს ერთი მესხი აბრეშუმის საგაქროთ წასული შაქს (ნუხს). ერთმა შაქმელმა ვაჭარმა ჩხუბი უყუა, სტმეა და ყველაფერი წაართვა; მესხმა ათაბაგის ძალი ჰქადა. მარ მიმიშის ყური სიმკვალელოთი უღწედა ჩემსა და წილთარ მიკრას დაბან-ბანს უწმინათაბანგანა. ილიკო მასხარად შაქმელმა. მესხმა

შეჭილიდა ათაბაგს. ანაწც 500 ვეკაციო მანანისი ხეობაზედ ჩაიარა დადებ შაქს და ახურალა ყველა შაქელს, მხოლოდ შაქლაქს ხელი არ ახლოვრა» ამბობს ქართული ბატონი. დმინისის ხეობა იმ თავით ხერხიანი გზა ყოა მტრისათვის აზიადან და უფრო ხერხიანი და ვისი შეიქმნა, როცა მესხეთი ვითარობა და ოსმალების მიეკვლია, ამიტომაც მოიშურა ეს ხეობა, რდმანის მახლობლად არის წყარო შირინისთა, იქვე არის წყარო, რომელიც არჩენს მუწუყებსაო, ამბობს ვახუშტი და მართლაც დღეს არივე წყარო არის დატოვებულ ქვეშ, მცხოვრებნი მიღან, შარდ-შუბოტულ საქონელს ჰრგვეენ და არჩენს...

დმინის ქვემოდაც ლოქის მთებში დგან გამოზღინარე ხინწულის ხევი რკინის მოზრეგინს და აქ ყოფილია უწინ დაბა აბულ-ბუქი. ესეა ბაღე-ბაღე და მგზავრთათვის დეფინი. ამის ცოტა ქვემოდაც ერთვის მოზრეგინს ბალივის ხევი და კიდევ ქვემოდაც მარტენა მხარეს ხევი ქვეშისა, ლეკულებთან გამოზღინარე ქვეშის ხევის ნაბორს თვალს აწერ მოაირდებ შაქრის თავითი ვიწროვლებზედ გო-

რას ზედ ქვეშის ციხით. ციხეში პატარა ეკლესიაა, რომელიც ულთა-ჯილის გამო ქვეშელს და რატე-ნელს მატარებს ეკლესიად უქცევიათ. იქვე რატევიში-კი მშენებერი ძველი ეკლესია ოციური კოშკის სომებს დოქმებია. მსტუმბარ მოვიდა, მასინმელი გაადლოვო! სწორეთ ვლამას და ციხეში და ციხეშით გაუერთებული ქვეშელი გორახედ ვერ აღის და ვინდ ვიღდეს, ვიწრო ციხის ხერღვი უნდ ვაძერეს და სხვადასხვა მიადლოის. ამა ეს რა იმის ჯანის საჭეპი, იმითმ ვადარჯულდებულა და პირჯერის წყარო-კი დატოვებულია. მიღარია ქვეშის ბუნე-ბა პურისა და ვაზისათვის. ატაყერი ხობალი შეუღარებელია. ციხე-ციხე-ღვთის ხალიბ ატეო-იქთ გაუფრთავს, უწინ-კი მიღარო ციხე-ღვთისა ყოფი-

ს. ქვეშედაც იწყება მშენებერი კაზიხრთის ვეცი, ან აქ მოთავსებულა მთელ კაცისაში გარდაბნელთა საუკეთესო ახალშენი რატევის, ანუ როგორც თითონ იტყვიან, «გვარტ-რონოფული». გერმანელთ ნანგრევიდანგან თავინათი სუფთა სახლები დაუღვავდა, ქმრები-კი ამით მთუ-

კორწულები, ეკლესიები მოიუწი-რავეთ, მართო ატეო-იქთ გორაკიერი-დანი-და გამოთვლიან ძველი ეკლესიისი და კოშკი. მოზრეგინის ნაპირებზედ 20 ეგრეტულ მშენებერი ბაღები გაუშენებიათ, საერთო ლობო, საერთო გზებით დაყოფილი მწვერივზედ ჩარვეული ვხვები მეტად სამურ სანახავსა ჰდის ან ვინახებენ. მშენებერი არხები მოზრეგინიდან ხერხიანად არის გაყვანილი. სასწავ-ლებელია მშენებერი კარხი (ეკლესია), სასტუმრო და აფეთიქი აშხეი-ნებს ამ მდინარე ახალშენს, მსოლი-ბავა-კი ცხელია და ციხე-ციხელებინი. რატევის ქვეშედაც ნახვამანის მდინა-რია, ანუ შავდარი ხუნან-ბაგრაქულისა რატევის ბოლოს ს. მოზრეგინს ერთვის ფოლადურა, რომელიც გამოღის ლულავარის მიხედვან და რომელიცაც სდებს უწინდელი ციხე-ქალაქი ბოლნისი, სახელგანთქმული სიმინ ბოლნისისა და მუნა მეფე ფარსიმანან 408 წწ; გორგასლან დავა ეპისკოპოსი. შეჭრების ეს ქვე-კლესია და აღაშენა ისეც მარამ დედოფლადან. ეკლესია დღესაც შორიდანგან ხანის და სამურ სანახავსა წარმოადგენს თაისის თეთრი გლო-

ყოველ დღეს კვანძობდა და გვიანდელი დღეებში თქვენს სასჯელში...

ყოველივე ეს განსაკუთრებით და გვიანდელი დღეებში თქვენს სასჯელში...

ყოველივე ეს განსაკუთრებით და გვიანდელი დღეებში თქვენს სასჯელში...

პატარა მიწები ჰყავდა, ამ მიწებს უფრო...

ამის წინააღმდეგ ქალაქ ბოსტონში (ამერიკაში)...

კანადამ და გუბერნი ატონიზმზე, რომ...

ერთ იტალიის სოფელში, აბრუცი მთებში...

დღემდის ვერ გამოვედგინეთ ღამეში...

სახლი „ნიმრძნი ბალბარისა და“...

კურ ხელაწერთა ფურცლები. ფურცლები...

ამისთვის: 1) მიწების საკანონმდებლო...

2) პარლამენტი, დაწერილი ლეონ დან...

3) ლეგაციონი (წმ. მამათა მოძღვრებანი)...

4) გრიგოლ ღვთისმეტყველის დიოკლე...

5) სახარება. 6) სასიციქულო. 7) ეპიწი. 8) ანთია სალონი. 9) დავითნი. 10) სობრანე...

11) წმ. ნინოს ცხოვრება და მოქალაქეობა...

ჩვენის სასიციქულო სიტყვიერებათაგან...

3. სტიქიოლოგი

დღეგება

(სუბიექტი დღეგება სააგენტოსადგან) 25 ივლისი

ბინა-მინი, 17 ივლისი. 2,000 რუსეთისა და იაპონიის ჯარისკაც...

ბელგრადი. გამოკვეთდა, რომ მხედრობიდან და აღმოსავლეთი...

შენახი. ლიხენ-ჩანგის თვისის მოკვლის ამბავი არა მართლდება...

ბინა-მინი. 18 ივლისის გდმეწვერტლებში...

შენახი. პეტინი ხოლმეჯინის დასჯამ იღწინად...

ბინა-მინი. გუშინ ანარქისტებს აქ შეტაკება...

ბინა-მინი. სასმელო გემის „იოაკიმის“...

ამოუფრებელი—გაზაფხულზე რიკა პირველი...

ბინა-მინი. სასმელო გემის „იოაკიმის“...

ბინა-მინი. სასმელო გემის „იოაკიმის“...